

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Tiesāšanās Procedūras](#) > [Civillietas](#) > [Kuras Valsts Tiesai Ir Piekritība?](#) > [Scotland](#)

Kuras valsts tiesai ir piekritība?

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Skotija

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Divas galvenās civillietu tiesas Skotijā ir Šerifa tiesa (tostarp arī Šerifa apelācijas tiesa) un Augstākā civillietu tiesa. Tomēr ir dažas specializētās tiesas, kurām ir jurisdikcija tikai attiecībā uz konkrētiem prasījumu veidiem. Tās ir: Lauvas lorda tiesa, Finanšu tiesa, Vēlēšanu lūgumrakstu tiesa, Šerifa personiskā aizskāruma lietu tiesa (kas ir daļa no Šerifa tiesas) un Skotijas Zemes tiesa. Pastāv arī vairāki likumā noteikti tribunāli.

Tribunāli

Ar 2007. gada Tribunālu un tiesu izpildes likumu tika izveidota vienota atsevišķa struktūra lielākajai daļai tribunālu Apvienotās Karalistes teritorijā, kas tika sadalīta Pirmā līmeņa tribunālā un Augstākajā tribunālā. Gan Pirmā līmeņa tribunālam, gan Augstākajam tribunālam ir atsevišķas palātas, kas izskata atšķirīgas lietas, bet tām ir līdzīgas jurisdikcijas. Sīkāka informācija par tribunāliem ir atrodamā [Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienesta](#) tīmekļa vietnē.

Vairāki tribunāli ir nodoti Skotijai. Lielāko daļu tribunālu vada atsevišķs priekšsēdētājs, un katram no tribunāliem ir dažādas izpildes pilnvaras. To jurisdikcijā ir dažādi jautājumi, sākot ar pārsūdzībām attiecībā uz soda naudām, kas noteiktas par automašīnu neatļautu novietošanu, līdz pat lietām par tādu personu obligāto ārstēšanu un brīvības ierobežošanu, kam ir smaga garīga slimība. Pārsūdzības par Skotijas tribunālu lēmumiem izskata Skotijas civiltiesas, un tās var izskatīt arī Šerifa tiesa un Augstākā civillietu tiesa.

Ar 2014. gada Tribunālu (Skotija) likumu ir izveidots vienots Skotijas Pirmā līmeņa tribunāls un Skotijas Augstākais tribunāls attiecībā uz nodotajiem tribunāliem. Skotijas augstākais tiesnesis — Lords-priekšsēdētājs — ir Skotijas tribunālu vadītājs, un viņš ir deleģējis dažādas funkcijas Skotijas tribunālu priekšsēdētājam, līdzīgi kā tas ir iepriekš aprakstītajā Apvienotās Karalistes modelī. Skotijas Augstākais tribunāls būs atbildīgs par lielāko daļu pārsūdzību par Pirmā līmeņa tribunāla lēmumiem, un tādējādi šīs pārsūdzības vairs nebūs tiesu jurisdikcijā. Pirmos tribunālus ir paredzēts pārcelt uz jauno struktūru 2016. gada decembrī. Skotijas Pirmā līmeņa tribunāla un Skotijas Augstākā tribunāla administrēšanu veiks Skotijas Tiesu un tribunālu dienests.

Papildu informācija ir pieejama [Skotijas Tiesu un tribunālu dienesta](#) un [Skotijas valdības](#) tīmekļa vietnēs.

Lauvas lorda tiesa

Lauvas lorda ģerboņa karalis ir viens no Skotijas Karalistes valsts virsniekiem un karalienes padomdevējiem heraldikas, ģeoloģijas un ceremoniju lietās. Viņš izmanto visu valsts jurisdikciju heraldikas lietās, izpilda tiesību aktus par heraldiku un pieņem lēmumus jautājumos par vārdu, ģimenes pārstāvību un vadības jautājumos.

Finanšu tiesa

Izskatot ar ieņēmumiem saistītas lietas, Skotijā Augstākā civillietu tiesa darbojas kā Finanšu tiesa. Tās darbības

pamatā ir pārsūdzības par tiesību aktiem saistībā ar ienākuma nodokļa īpašo komisāru noteikšanu par nodokļu saistību jautājumiem.

Vēlēšanu lūgumrakstu tiesa

Šī tiesa sastāv no diviem Augstākās civillietu tiesas tiesnešiem, un tā izskata lūgumrakstus, kas iesniegti saistībā ar Parlamenta deputātu un Skotijas Parlamenta deputātu ievēlēšanu, pamatojoties uz prettiesiskumu vai nepareizu praksi.

Skotijas Zemes tiesa

Šī tiesa galvenokārt izskata strīdus, kas saistīti ar lauksaimniecības zemes nomas darījumiem un sīksaimniecībām (mazu lauku saimniecību paveids). Tās priekšsēdētājs un priekšsēdētāja vietnieks ir juridiski kvalificēti, un abi pārējie locekļi ir praktizējoši lauksaimniecības speciālisti. Tai var lūgt noteikt īres maksu lauku saimniecībām un sīksaimniecībām, un tā izskata pārsūdzības, ko iesniegusi iestāde, kas regulē sīksaimniecības. Tā izskata arī Skotijas valdības lēmumu pārsūdzības attiecībā uz sankciju piemērošanu lauksaimniekiem, kas saņem maksājumus saskaņā ar ES kopējās lauksaimniecības politikas režīmu, kā arī pārsūdzības saistībā ar dažiem vides jautājumiem.

Skotijas Zemju tribunāls

Tribunālam ir priekšsēdētājs un trīs locekļi, kuriem ir atzītas zināšanas tiesību un ģeodēzijas jomā. Tribunāla priekšsēdētājs ir arī Skotijas Zemes tiesas priekšsēdētājs.

Tā galvenās darbības jomas ir:

- ģeodēzijas nosacījumu pildīšana vai maiņa;
- īrnieku tiesības iegādāties publiskā sektora ēkas;
- apstrīdētās kompensācijas par zemes piespiedu iegādi vai zemes vērtības krišanos, ko izraisījuši sabiedriskie būvdarbi;
- vērtējumi par neapdzīvojamu telpu novērtējumu;
- pārsūdzības pret Skotijas reģistru turētāju;
- pārsūdzības par pirmpirkuma zemes vērtēšanu;
- brīvprātīgi vai kopīgi pieprasījumi, kuros Tribunāls darbojas kā šķīrējtiesnesis.

Šerifa personiskā aizskāruma lietu tiesa

Šerifa personiskā aizskāruma lietu tiesa ir valsts speciālo zināšanu centrs personiskā aizskāruma lietās. Personiskā aizskāruma lietas var ierosināt specializētajā aizskārumu tiesā Edinburgā, ja prasības summa pārsniedz 5 000 GBP. Pusēm ir arī iespēja ierosināt personiskā aizskāruma lietas par jebkādu prasības summu vietējā Šerifa tiesā. Īpašs noteikums paredzēts attiecībā uz lietām par personisko aizskārumu darbvietā — prasības par summu vairāk nekā 1 000 GBP var ierosināt Šerifa personiskā aizskāruma lietu tiesā, savukārt lietas par personisko aizskārumu darbvietā, ja prasības summa ir līdz 1 000 GBP, var nodot Tiesai, ja vietējā Šerifa tiesa uzskata, ka tās ir pietiekami svarīgas vai sarežģītas. Augstākā civillietu tiesa vairs neizskata personiskā aizskāruma lietas, ja prasības summa ir mazāka par 100 000 GBP.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Skotijā gan Šerifa tiesa (zemākās instances tiesa), gan Augstākās civillietu tiesas Ārējā palāta (augstākās instances tiesa) civillietu tiesvedībā darbojas kā pirmās instances tiesas.

Šerifa tiesas civillietu jurisdikcija ir plaša, un tā attiecas uz visām parādu vai zaudējumu atlīdzināšanas prasībām,

kurām nav nekāda maksimālā finanšu apmēra, Prasības, kuru vērtība, izņemot procentus un izdevumus, nepārsniedz 100 000 GBP, jāiesniedz Šerifa tiesā. No 2015. gada septembra Šerifa tiesas ekskluzīvā kompetence tika palielināta no 5 000 GBP līdz 100 000 GBP.

Jautājumi, kas nav iekļauti Šerifa jurisdikcijā un kas ir Augstākās civillietu tiesas kompetencē, ir administratīvo lēmumu izskatīšana tiesā, lēmumu pieņemšana prasībās (kas rada tiesības uz nodrošinājumu īpašumam), samazināšana (bet tikai saistībā ar dekrēta ietekmes anulēšanu) un lūgumraksti par tādu uzņēmumu likvidāciju, kuru apmaksātais kapitāls pārsniedz 120 000 GBP. Lietas, kas saistītas ar Hāgas konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem, tiek izskatītas Augstākajā civillietu tiesā.

Pēc lietas puses ierosinājuma lietu var pārsūtīt no Šerifa tiesas uz Augstāko civillietu tiesu, ja Šerifs uzskata, ka lietas nozīmīgums vai sarežģītība to attaisno. Savukārt Augstākā civillietu tiesa var atļaut nodot tai tiesvedību "uzrādot iemeslu to darīt".

Tāpat dažas lietas no Augstākās civillietu tiesas var nodot Šerifa tiesai.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Vairumā civillietu tiesvedības gadījumu jurisdikcijas jautājumus reglamentē 1982. gada Civillietu jurisdikcijas un spriedumu likums. Skotijas jurisdikcijas noteikumu galvenais princips ir tāds, ka gan juridiskas, gan fiziskas personas ir jāiesūdz tiesā vietā, kur atrodas attiecīgās personas domicils.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Papildus iepriekš minētajam pamatnoteikumam var arī izvēlēties, kurā tiesā uzsākt tiesvedību.

Piemēram:

Līgums

Personu var iesūdzēt arī tās vietas tiesā, kurā bija jāpilda līgumā noteiktās saistības.

Delikts un kvazidelikts

Personu var iesūdzēt arī tās vietas tiesā, kurā ir noticis vai var notikt notikums, kas rada kaitējumu.

Uzturlīdzekļi

Tiesai ir jurisdikcija lietās, kas attiecas uz uzturlīdzekļiem, ja tā ir tās vietas tiesa, kur uzturlīdzekļu kreditoram ir domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta, vai arī, ja uzturlīdzekļu prasījums ir papildu prasība agrāk ierosinātā tiesvedībā attiecībā uz personas statusu, un tā jurisdikcija sakrīt ar šīs tiesvedības jurisdikciju.

Strīds, kas radies filiāles, aģentūras vai citas iestādes darbības rezultātā

Šādā gadījumā jurisdikcija ir tām tiesām, kuru teritorijā atrodas filiāle/aģentūra.

Ģimenes tiesības

Tādi jautājumi kā laulības šķiršana, saskarsme ar bērniem un bērna uzturēšanās un vecāku pienākumi un tiesības parasti būs saskaņā ar Skotijas teritoriālās jurisdikcijas noteikumiem, t. i., lieta tiks izskatīta tajā vietā, kur bērnam ir domicils, parasti Šerifa tiesā. Tomēr tā var atšķirties, jo īpaši, ja vienai vai abām pusēm ir saistība ar citu jurisdikciju, kas nav Skotijā. Ja uzskatāt, ka tas tā ir, vienmēr apsveriet iespēju saņemt juridiskās konsultācijas par šādiem jurisdikcijas jautājumiem.

Personiskais aizskārums

Kopš 2015. gada septembra ir spēkā jauni jurisdikcijas noteikumi attiecībā uz Šerifa personiskā aizskāruma lietu

tiesu, Šerifa tiesu un Augstāko civillietu tiesu. Sīkāka informācija ir pieejama šajā faktu lapā.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Dažās tiesvedības kategorijās tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija neatkarīgi no domicila vai citiem jurisdikcijas noteikumiem. Tas tā ir:

- tiesvedībā, kuras priekšmets ir nekustamā īpašuma tiesības *in rem* vai nekustamā īpašuma nomas darījumi, ekskluzīvā jurisdikcija ir tiesām, kuru teritorijā atrodas īpašums. Kaut arī, ja noma ir paredzēta pagaidu privātai lietošanai ilgākais uz sešiem mēnešiem, tiesa, kuras teritorijā atrodas atbildētāja domicils, ir piekritīga arī tad, ja īpašnieks un īrnieks ir fiziskas personas, kuru domicils ir tajā pašā valstī;
- tiesvedībā par uzņēmumu vai citu juridisku personu vai fizisku vai juridisku personu apvienību dibināšanas, anulēšanas vai likvidācijas pamatotību ekskluzīva jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kurā atrodas uzņēmēj sabiedrības, juridiskās personas vai apvienības juridiskā adrese;
- tiesvedībā, kuras priekšmets ir ierakstu derīgums publiskajos reģistros, ekskluzīva jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kurā tiek glabāts reģistrs;
- tiesas procesos, kas saistīti ar spriedumu izpildi, ekskluzīva jurisdikcija ir tās vietas tiesai, kuras teritorijā spriedums tiek izpildīts vai ir izpildāms.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Jurisdikciju var paplašināt, ja persona ierodas tiesā vai nu ar skaidru piekrišanu, vai arī, atbildot uz uzaicinājumu un neceļot iebildi par kompetences neesamību.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Skotijā specializēto tiesu izmantošana ir ļoti ierobežota, un atbilde uz 1. jautājumu sniedz detalizētu informāciju par to, kāda veida lietas tiek izskatītas. Daudzos gadījumos civillietā tiks izskatīta vai nu Šerifa tiesā, vai Augstākajā civillietu tiesā. Jebkurā gadījumā ir ieteicams lūgt juridisku konsultāciju par lietas nodošanu tiesai, tostarp, ja tā var būt piemērota specializētai tiesai.

Vispārīgu informāciju par Skotijā esošajām tiesām var atrast Skotijas Tiesu un tribunālu dienesta tīmekļa vietnē.

Saistītās saites

[Skotijas Tiesu un tribunālu dienests](#)

Lapa atjaunināta: 13/09/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.